

De Probatis|| Sanctorvm|| Historiis

Partim|| Ex Tomis Aloysii Lipoma-||ni, Doctissimi Episcopi, Partim Etiam||
Ex Egregiis Manuscriptis Codicibvs, Qvarvm permultæ antehàc nunquàm
in lucem prodière

Complectens Sanctos Mensivm Septembris Et Octobris

Surius, Laurentius

Coloniae Agrippinae, 1576-

VD16 S 10262

De S. Osualdo Vuigorniensi episcopo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77413](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77413)

lore grauiter conqueri. Post decursum itaq; nocturnæ synaxis officium, post matutinos hymnos, cum prima iam hora sibi à fratribus, qui aderant, cantaretur, sanctum Deo spiritum reddidit. Inuenerunt autem & alteram lorìcam, præter eam, qua indutus erat, lateribus eius sindonis more substratam. Vnde suspicati sunt fratres, hoc sibi præter consuetudinem nullatenus accidisse, sed sub se eam sanum quoq; tenere conuicuisse, super quam videlicet & in infirmitate iacebat. Somniauit autem tunc quidam frater de me, quòd oculorum lumen amiseram. Quòd dum ego Hildeprando, venerabili Romanæ Ecclesiæ Archidiacono in Lateranensi palatio retulisset: Nequaquam, inquit, vt times, hoc tibi propinquæ est mortis indicium: sed familiaris tibi aliquis extinguetur, qui tibi & charus sit sicut oculus, & lumen tuum ac splendor in bonis operibus videatur. O verum, sed amarius omni felle præsagium. Tertio die, postquam Romanis mœnibus sum egressus, eccem mihi relatio crudelis occurrit, quæ mihi nil minus opinanti, cæcatum me remansisse perhibuit, dominum scilicet & illuminatorem meum Dominicum, ex hoc seculo nuper egressum. Illic mihi liquidò patuit, dum ille petijt lucis auctorem, in tenebratum me remansisse caligine. Fratres autem corpus eius, nè à vicinis monachis eorum raperetur è manibus, in eadem, in qua defunctus est cellula, defossa humò celeriter obruerunt. Nos autem ipso die Dominico, quo eremum ingressi sumus, sanctum corpus indè sublatum reuerenter, vt dignum erat, in capitulo sepeliuimus. Et cum nonus esset depositionis eius dies, prædictum corpus sanum illibatamque reperimus.

Felix eius
excessus è
vita.

18 Hildeprandus fuit postea Gregorius VII. Pontifex Romanus.

Post nonum diem manet corpus eius incorruptum.

Eant nunc, qui carnis suæ delectantur illecebris, medullas absorbeant voluptatum, & occisionis victimæ ad æternum nutriantur incendium. In superbix se cornibus eferant, ventilent innocentes, ad votum molliter viuant, vt eorum postmodum penitus semper vlcera amarescant. Nunc velut infrènes equi per voluptatum suarum prata discurrant, vt post eorum manus & brachia distractionis extremæ lorica cohibeant. Dominicus autem noster stigmata Iesu portauit in corpore, & vexillum Crucis non tantum in fronte depinxit, sed cunctis etiam vndiq; membris impressit. Existus & aridus ab humore calami & iunci vberibus, celestis gratiæ meruit imbribus irrigari. Hic ferrea lorica præcingitur, illic niueis Angelicæ gloriæ vestibus decoratur. Hic duritia cubilis atteritur, illic molli Patriarcharum gremio confouetur. Tota hæc vita facta sibi parascæue Crucis, illic autem festiuus & splendidus æternam celebrat gloriam resurrectionis. Nunc inter ignitos supernæ Hierusalem lapides emicat: nunc ornatus victoriarum suarum titulis, æterna laude triumphat, atq; in illa beatorum ciuium iucunda societate coniubilat. Obijt autem beatus Dominicus pridie Idus Octobris, regnante Domino nostro Iesu Christo, qui cum patre & spiritu sancto viuut & regnat in secula seculorum, Amen.

Galat. 6.

Tota vita parascæue Crucis sibi fuit.

VITA S. OSVVALDI VVIGORNIENSIS EPI
SCOPI, QUAM QUIDAM AIUNT SCRIPSISSE SENATUM
Braunium, Vvigorniæ monachum, circa annum Domini 1170. sed
eius nomen Codex noster non habet. Est autem fideliter con-
scripta. Stylus nonnihil correximus passim.

SANCTVS Osuualdus Episcopus, nobilissima stirpe ortus, forma corporis eleganti fuit. Cum adhuc puer esset, iuxta Martirologia. pueriles vitare ineptias, & ad sanctitatis opera atq; studia sese applicare coepit. Patruum habuit sanctum Odonem Cantuariensem Archiepiscopum, prudentia & discretionem sublimem, moribus grauem, iustitia insignem, & in omni actione sua circumspexit: cui etiam à parentibus suis Osuualdus commendatus est literis imbuendus, & bonis exemplis optimisque moribus conformandus. Cumque tum prophanis, tum Diuinis literis apprime eruditus esset, Vintoniensis Canonicus effectus est. Vbi cum alij, posthabito vitæ & ordinis sui instituto, prauis animi cupiditatibus laxarent habenas, ille constanter ad præscriptum vitæ Canonicorum sese gerebat. Non multo

Octobris 15.

Obijt autem 28. Februarii, vel 29.

Cap. 11. Odo Cantuariensis Episcopus, patruus Osuualdi.

fit canonicus S. Osuualdus.

post factus Decanus, licet etiamnum iuuenis esset, tamen senum deprauatos mores corrigere, & pueriles eorum sensus studio disciplinae caelestis reformare nitentur. At illi mala consuetudine implicati, nullo pacto ei se obtemperaturos affirmabant. Itaque spreto ille pompa seculari & mundi huius opibus, Floriacense monasterium, in quo S. Benedicti corpus quiescit, petere deliberavit. Dedit vero ei sanctus Odo literas commendatitias & dona, quae ferret ad monasterium, commendans eum patribus illius. Namque etiam ipse in iuuetute illic monasticum habitum induerat. Postquam ergo apud eos Osuualdus vestem monachi accepit, qui eo instituendus aduenerat, ita se comparauit, ut satis in eo haberent alij, quo erudirentur, quodque imitandum susciperent. Erat enim parci somni, modici victus, verbis prudens & moderatus, in prece assiduus. Quam vero patiens, humilis, benignus, humanus & mansuetus fuerit, ex sincera charitate, qua, supra quam dici queat, ornatus erat, facile aestimari potest.

Cap. 2.

Dæmon in-
uidet eius
sanctis stu-
dijs.

1. Cor. ii.

Signo Cru-
cis fugat de-
monem.

Secretum quendam in ecclesia locum ei Abbas attribuit, in quo Deo liberius & familiarius vacaret & inhæreret. Ibi ergo orationi, meditationi, contemplationi rerum caelestium & diuinarum, ab aliorum strepitu & inquietudine remorus, operam dans, magnam humani generis atrocissimo hosti liuoris & odij materiam suppeditabat. Cum enim nocte quadam precibus & contemplationi inculberet, malignus spiritus sonos excitauit horribiles, scilicet efficere volens, ut vir Dei aut incepto desisteret, aut certe segnius id ageret, vel nulla deinceps ratione quippiam eiusmodi attemptaret. Sed ille scuto fidei protectus, non magis ad leonis rugitum, vel serpentis sibilum, quam ad ouis balatum exterritus est, diuersarumque bestiarum voces, quas improbus ille effingebat, cum earum authore irrisit. Sentiens id dæmon, disparuit: sed mox in Angelum lucis se transfigurans, illi apparet. Ille vero signo Crucis se munuit, sciens Angelum lucis id non molestè ferre, angelum vero tenebrarum, illo in fugam compulsum iri. quod etiam factum est. Nam simulatque signum illud malignus tentator vidit, instar fumi ab oculis eius euanuit. Sanctam eius conuersationem ubi cognouit beatus Odo Episcopus, immensas Deo gratias egit, & missis ad monasterium diuersis muneribus, Abbati & monachis nepotis sui nomine gratum se declarauit: simul significans, perquam cupere se eius frui praesentia, tum quod iam senio fessus, mortem sibi propinquam sciret: tum quod regulari seu monastica disciplina & conuersatione, gentis suae homines per eum instituere decreuisset. Hoc vero nuncio non mediocriter consternati fratres, non tamen ausi Episcopi voluntati reluctari, parent, ei, debitoque cum honore Osuualdum remittunt. Sed priusquam venire posset Cantuariam, sanctus Odo excessit à vita.

Cap. 3.

Osketillus
Episcopus
Eboracens.
Osuualdus
fit Vuigor-
niensis Epi-
scopus.

Cap. 4.

Visio pisca-
toris.Digitus pi-
scatoris re-
stituator.

Præsidebat illis diebus Dorcestri Ecclesiae Osketillus, auditoque aduentu Osuualdi, qui eius quoque nepos erat, benignè accepit eum, in primisque charum habens, à secretis sibi esse voluit. Postea vero eo ipso Osketillo Eboracensis Ecclesiae creato Archiepiscopo, S. Dunstanus Osuualdum Regi Edgardo commendans, ei familiarem effecit, iussuque illius Ecclesiae Vuigorniensis praefecit. Collegit autem Osuualdus in pago Vuestbyriensi duodecim monachos, quos crebro solebat inuifere, optimas eis adhortationes proponere, illosque consolari, atque cum eis ieiunijs, vigilijs & orationi operam dare.

Per id tempus Aluuinus Comes multis annis diros padagrae tolerabat cruciatus. Eius quidam piscator, Vulget nomine, cum nauicula sua ingressus aquam Ranicsemere, (sic enim vocabatur) in usum domini sui pisces capere conabatur: sed diu frustra laborans, tandem nimio affectus taedio & lassitudine, obdormiuit. Apparuit autem ei sanctus Benedictus, aitque ad eum: Surgente aurora, mitte tragum siue rete tuum in aquas, & pro voto multos capies pisces: è quibus maximum, quem lupum vocant, Aluino domino tuo meo nomine offeres, dicesque ei, ut munus meum comiter accipiens, sanctissimae matri Dei, mihique & omnibus sanctis virginibus, in hac insula monachorum coenobium opus exadificet: obseruet autem, ubi pecora eius & iumenta nocte incumbant, & quo loco viderit taurum surgentem dextro pede terram percutere, illic aram construat. Ut vero certiore hiisce mandatis meis fidem commodet, digitum tuum incuruabo, quem ille padagra liberatus, mox reuocabit in locum suum. Euigilans homo, magnam vim piscium capit, praecipuum apportat ad Comitum, indicans quid viderit & iussus sit dicere: simul orans, ut digitum curuum restituat. Comes mox eius erigit digitum: properat, quantum potest, ad insulam: in eam ingres-

sus,

fus, totus fit sanus, raurum è medio grege exurgentem, humum pede tundere conspiciatur: laudat Deum, & quamprimum illic facellum condit. Non diu post eo ipso amplas possessiones largiente, S. Osualdus Episcopus intrà quinquennium insigne illic ædificauit monasterium, & anno Christi noningentesimo septuagesimo quarto solenniter dedicauit, monachumque suum Ednotum illi Abbatem præfecit.

Per idem tempus autoritate Iohannis Papæ Dunstanus Archiepiscopus, coacto generali concilio, statuit, & decreto firmavit, vt canonici omnes, presbyteri, diaconi, subdiaconi, aut castè uiuerent, aut ecclesias quas tenebant, dimitterent. Habebat autem Regem Edgarum hac in re fidelem adiutorem & egregium defensorem. Porrò huius decreti executio demandata est Osualdo Vvignoniensi & Etheluuoldo Vvintoniensi Episcopis. Itaq; beatus Osualdus in sua diocesi septem monasteria, eiectis Clericis insolenter uiuentibus, construxit, Abbatesq; eis præfecit. In ijs Abbas Perforrensis Fulbertus, benè moratus & religionis monasticæ feruens zelator, sed tamen in subditos seuerus nimium, quod in eo valdè repræhendebatur, cum esset ad extrema perductus, & post obitum in feretro repositus, redeunte spiritu, erexit se, cunctis trepidantibus, aitq; se à beato Benedicto ad Dei conspectum per ductum fuisse, Deumq; ipsi peccata sua ob merita dilecti sui Osualdi remisisse, eiusq; sanctitatis declarandæ causa se renixisse. Ijs dictis, cõticuit, & percepto Domini corporis viatico, dimidium superuixit diem, rursusq; defunctus est. In alijs etiam Angliæ locis insignes ecclesias beatus Osualdus ob eandem causam, eiectis Clericis, monasticæ institutionis uiris tradidit: puta, ecclesiã sancti Albani, sanctæ * Etheldræ virginis in Eli, & ea, quæ apud Beamstedam honorabilis habebatur. In ecclesia sancti Albani Elfri cum Abbatem instituit, qui postea factus est Cantuariensis Archiepiscopus: In ecclesia Eliensi Abbatem Brichnotum, in Beamstedensi Gotmannum. Quæ uero monasteria constituit, ea inuisere solebat, & tum sermone, tum opere quæ ad animarum salutem pertinerent, illis paterno affectu ministrare. Porrò in monasterio Ramefciæ Abbo Floriacensem monachum degere uoluit, morum sanctitate præclarum, & literis egregiè eruditum, vt monachos doceret, scholis præfesset, & tum regularem siue monasticam disciplinam, tum literarum scientiam promoueret. Is Abbo Dunstani hortatu beati Edmundi Regis & martyris passionem accuratè conscripsit. Tandem Floriacum reuersus, & illic Abbas effectus, à suis monachis occisus est.

Cum monasterium condere uellet Osualdus Vvignoniæ in ipsa sede Episcopali, vt in eo cum monachis uersaretur, non longè ab illo opere lapis quidam iacebat quadratus, illi structuræ, quam moliebatur, cum primis necessarius. Sed cum artifices tollere eum conarentur, perindè ac si radicatus terræ inhareret, nihil eum mouere poterunt. Stupor ingens occupat omnes, res ad beatum Osualdum refertur. Venit ille, cernensque magnam hominum multitudinem casso labore fatigari, admiratur: moxq; tacitas Deo preces offerens, uidet lapidi Aethiopem quendam insidere, & ob scœnis motibus laborantes irridere. Illicò Crucis signum in eum vibrans, territum fuga sibi consulere compellit. Tum uero lapis, quem prius octoginta uiri mouere non poterant, à paucis facillimè sublatus, & in structura locatus est. Absoluta tandem ecclesia in honorem sanctissimæ matris Dei, congregatisq; illic quibusdam monachis, nonnulli Clerici cathedralis ecclesiæ, contempto seculo, monasticum accepere habitum, & ab ecclesia beati Petri ad beatam Mariæ ecclesiam, à Clericis ad monachos, sedes Episcopi translata est.

Indè mortuò Eboracensi Archiepiscopo, beatus Osualdus, cogente Edgardo Rege, & sancto Dunstano Cantuariensi Archiepiscopo, omniq; Clero assentiente, Eboracensem Ecclesiam regendam suscepit. Nè uero monachi, quos instituerat, immo dicta tentatione pulsarentur, si pastorali cura destituti, non haberent quo niterentur, autoritate sancti Dunstani Episcopatum Vvignoniensem vnà cum Eboracensi sollicitè gubernauit.

Monachi Ramefciæ, beato Osualdo ad ripam stante, aquam nauigio transmittere volebant. Sed cum nimium onusta esset nauis, mergi cœpit. Consternati monachi ad præfens mortis discrimen, sancti præsulis opem implorant. Ille mox signum Crucis edit, & nauis è profundo emergens, ac si nihil ferret oneris, prospero lapsu ad litus perfertur.

Nunciatum quandoq; ei fuit, monachum Eliensem, in ecclesiæ opere occupatum, ruisse præcipitem, & subito expirasse. Qua re non mediocriter perturbatus, quòd sci-

Comeli-
beratur po-
dagra.

Cap. 5.
Cœcilii ge-
nerale An-
gliæ contra
incontinentes
Clericos

Discant huius
exemplo Præ-
lati mitius
agere cum
subditis.

Etheldredæ
legendū vi-
detur.

Abbo Flori-
acensis egre-
gius mona-
chus.
Abbas Trif-
themius di-
cit eum à gen-
tilibus oc-
cisum.

Cap. 6.

Attendè vim
S. Crucis.

Cap. 7.
S. Osualdus
creatur Ebo-
racensis Ar-
chiepi. cop.

Cap. 8.

Magna vis
signi S. Cru-
cis.

Cap. 9.

ret monachum illum non planè inculpatam duxisse vitam, accitis Ramefeia fratribus, exponit quid acciderit, hortatur, vt pro anima defuncti Dominū obnixè deprecetur. Itaq; vacant vigilijs monachi illi, psalmis & lachrymis dant operam, pulfant fores diuinæ misericordiæ. Et ecce nocte quadam Episcopo orationi insistenti, defunctus frater ille visibiliter apparet: rogatus quis sit, dicit eum se esse, pro quo Dominum ipse deprecetur. Tum verò suspirans Episcopus, Vt, inquit, frater, hæcenus habuisti, & etiamnum habes? Respondit ille: Hæcenus quidem valde malè, at nunc valde benè. Tuis enim meritis & precibus è pœnis, quibus cruciabar, per Angelum suum me Dominus hesternò Die liberauit. Quod tibi nunciatum veni, simul & gratias tibi agens, teq; admonere cupiens, quàm propter hoc & alia Deo gratus esse debeas. His dictis, euauit.

Precib⁹ suis
vir sanctus
fratrem è pœ-
nis purgato-
rijs eripit.

Cap. 10.

Diocesim suam sanctus Episcopus opportunis temporibus peragrans, quicquid comperire potuit in moribus subditorum suorum, quod oculos summi Dei offenderet, paterna castigatione corrigere satagebat. Interea contigit eum quandoq; venire Ripum, vbi quondam beatus Vuilfridus, nobili constructo monasterio, humatus fuit: sed postea locus ille à barbaris magna ex parte dirutus, in iustra & specus ferarū mutatus erat. Ibi tum peruigil ille in precibus noctū persistens, diuina reuelatione didicit sanctorum corpora condita illic esse, quæ si inuestigare velit, cum singulorum nominibus ea se proculdubio reperturum. Manè foditur humus, sanctorū corpora inueniuntur cum tabula, cui hæc inscripta erant: Hic requiescit sanctus Vuilfridus antistes Eboracensis, & reuerēdi Abbates Tilbertus, Boruinus, Albertus, Sigredus atq; Vuilfenus. Eas reliquias interim apto reposuit loco: postmodum verò corpus sancti Vuilfridi in loculo, ita vt par erat, preparato, reuerenter condidit, vtpote quem magno Vuilfrido, loci eius fundatori, consanguinitate iunctū non ignoraret. Cuius quidem magni Vuilfridi corpus, à S. Odone Cantuariensi Archiepiscopo iam pridem Cantuariam translatum fuerat. Porro reliquias inuentas beatus Osualdus feretro impositas, admodum honorificè Vuigorniam misit.

Sacra corpo-
ra ei diuini-
tus reuelan-
tur.

Cap. 11.

Vir quidam potens acri correptus febre, per nuncium viro Dei malam valetudinem suam indicauit. Ille ergò benedictum panem ei misit, iussitq; eum illo vesci cum bona spe & fiducia recuperandæ salutis. Fecit ille, vt iussus erat, seque perfectè curatum sensit.

Cap. 12.

Sedente ad mensam beato viro, panemq; benedicente, & assidentibus distribuente, forex casu superueniens, micæ decedentes à pane illo auide comedit, moxq; præfocatus periit, nec vllò pacto euomere potuit, quod ore vorauerat. Nè quis autè eius laudid tribueret, sanctus Episcopus exanimem foricem iussit à conspectu intuentium remoueri, & projici.

Nota vim
benedictio-
nis.

Cap. 13.

Monachus quidam è balneis veniens, in loco, vbi Episcopus crebrò sedere consueuerat, somnum capere cœpit. Et ecce adsunt multi terribissimi spiritus, seuerissimè ab illo exigunt, eum ausus sit in tanti pontificis dormire loco: mox illū inuadunt, torquent, laniant, hæc illac distrahunt, fursum deorsum eum iactant. Tandem ille sic vexatus, horridis clamoribus, quid ipsi acciderit, omnibus palam enarrat.

Cap. 14.

Singulis diebus, præter alios innumeros, quos quotidie alebat, duodecim pauperum abluebat pedes, lotos osculabatur, capillis & linteo extergebat, manibus infundebat aquam, nummos largiebatur, cibum & porum ad mensam sedentibus apponebat, in Paschate vestibus nouis indutos, ad aliquot dies secum in aula sua retinebat. Nulla corporis infirmitas ab his officijs eum retardabat: immò verò quo se corpore sensit debiliorem, eo ad inseruiendum illis maiorem sibi ipsi vim adhibebat.

Insignis er-
ga pauperes
humanitas.

Cap. 15.

Die quodam egressus cum suis ex oratorio, sub diuo stans, in cælum intentissimè oculorum aciem defixit, Christum, quem suspirabat, pio corde & ore artētius orans. Nec verò oculos, vt fit, citò retraxit, sed perindè ac si noui quippiam cum summa animi voluptate contempleretur, diutissimè in eo, quod intuebatur, defixus fuit. Rogatus ecquidnam videret, ita respondit: Contemplor id, quò tendo, idque crastino die, etiam me tacente, res ipsa vobis declarabit. Aeterna nanque beatitudo, cuius causa hucusquè in terris laboraui, nunc instat: nec antè crastina occumbet lux, quàm me in eam Dominus meus, sicuti est pollicitus, introducat. reuersusq; in oratorium, conuocatis fratribus, hortatur eos, vt impendant ipsi ministerium sacrae vntionis cum viatico Dominici corporis. Nocte sequenti, oblitus aduersæ valetudinis suæ, in templum se contulit, officium diuinum expleuit, & reliqua noctis spatia

Præulde
obitū suum.

in

in Dei laudibus expendit. Manè solito more linteo præinctus, pedes pauperum lauit, & osculans eos atque extergens, quindecim psalmis, quos in illo ministerio dicere solebat, persolutis, subiunxit, Gloria patri & filio, & spiritui sancto. Cumque pauperes pro more gratias agentes surgerent, ille dicens, spiritui sancto, ante illorum pedes in manus Christi spiritum reddidit. Cum autem corpus eius ad ecclesiam, quam construxerat, deferretur, niuea columba e caelo descendens, expansis alis, lento volatu illud protegere visa est. Ignea quoque sphaera caelitus lapsa super feretrum apparuit. Deposito inde ante altare sacro corpore, visio illa, tanquam locum sepulturae eius designatura, in Australem ecclesiae plagam iuxta altare diuertit, sicque ab oculis intuentium subducta est. Aluinus quoque Comes post obitum sancti viri ingenti cordis angore & dolore pressus, è vita abiit, & in Rameseia monasterio sepultus est.

Cum beatus Osualdus adhuc iuuenis in Floriacensi, vt diximus, monasterio monastica vitam sanctissime coleret, iuxta locum, in quo orare solebat, crypta quaedam erat, ad cuius fores duodecim pauperes quotidianum victum à monasterio percipiebant, atque ex ijs vnus sancto Osualdo sacras hostias offerenti ministrabat. Quadam ergo die, cum vir sanctus post Euangelium recitatum oculis in caelum erectis oraret, minister eius vidit reuerendi vultus personam, candidissimum panem, sed exiguum, inter manus, quas vsque ad caput suum porrectas habebat, digno cum honore tenentem. Ea visione licet mirè perterreretur, sustinuit tamen, nec subitam arripere fugam voluit. Sed cum eundem panem cum sacerdotis in Missa processu paulatim crescere, atque ad insolitam molem prouehi cerneret, vltra illic harere non ausus, extra ostium aufugit. Itaque solus remansit Osualdus presbyter, & qui videbatur, à dextris ei assistens Angelus eius. Interim minister identidem caput ostio templi inferens, quid circa altare gereretur, trepidus explorabat: cumq; seruus Dei, Per omnia secula seculorum, & quaedam alia pro consuetudine diceret, nec ille respondere auderet, audiuit Angelum ad singula respondentem, eique officiosè ministrantem. Peracto sacrificio, minister introspicens, & Angelum iam non videns, trepidus ad virum Dei accessit, causam fugae suae exposuit, sciscitans ab eo, num ipse quoque Angelum vidisset. Tum ille: Equidem vidi, inquit, & audiui ea, quae dicis. fit benedictum nomen omnipotentis Dei, qui me tua opera destitutum, in sacro ministerio suo non deseruit. Interdixit autem ei, nè, dum esset ipse in viuis, cuiquam eam visionem aperiret. Obijt vir sanctus anno gratiae noningentesimo nonagesimosecundo, Episcopatûs sui tricesimo, pridie Calendas Martij.

Ab eius obitu anno duodecimo Adolphus Eboracensis Archiepiscopus, reuelatione diuina admonitus, Vvignorniam, vbi vir sanctus sepulturam elegerat, profectus, eius sacra ossa e terra extulit, & in theca summo cum honore collocauit. Aqua verò, qua ossa illa abluta erant, caecis visum, surdis auditum, claudis gressum, & quibuscunq; morbidis sanitatem restituit. Vestimenta omnia, integra & incorrupta in sepulcro reperta sunt, suauissimum spirantia odorem. Monachus quidam Rameseia cancri vlcere in maxilla ita percussus erat, vt consumpta cute & carne, nuda mandibula appareret. Is ergo in festo S. Osualdi e scypho, vnde vir ille sanctus bibere solebat, magna animi pietate & fide potans, postquam bibit, scyphum fortiter admouit maxillae tabescenti. Deinde paulopost eum amouens, vulneris eius omnem saniem & putredinem adeo vidit poculo adherere, vt redintegrata maxilla, nullum morbi eius vestigium posset in ea deprehendi: sed tamen vt aliquod extaret tanti miraculi & virtutis diuinae testimonium, paulo semper rubicundior visa est, quam altera.

Quidam ab infantia mutus, in beati Osualdi solennitate vidit quendam sibi ignotum reuerendi vultus hominem, decora canicie conspicuum, sacerdotali amictum veste, pedum manu tenentem, à loco sepulcri sancti Episcopi ad se properantem: cumque ei iuxta se transeunti caput humiliter inclinaret, ille eum pedo ad collum percussit, & euauit. Ad eum ictum territus homo, mox ex ore eius magna concreti sanguinis massa in terram decedente, ita exclamauit: Succurrite, quæso, succurrite, & nè sanguine nieo templum Domini violetur, ocyùs hinc me exportate. Eductus itaque extra ædem, multum à se dimisit sanguinem, modumque curationis suae illis, qui ibi tum aderant, indicauit.

Voraci flamma quâdoque Vvignorniam depascente, simulatque ad loculum beati viri incendium peruénit, confestim ignis tepuit, nec quicquâ deinceps nocere potuit. Videre tum licebat pauperis cuiusdam tugurium, arundine contextum, media sui

In sancto ministerio feliciter animâ expirat.

Aluinus Comes eius familiaris obijt similiter. Cap. 16.

Visio cuiusdam et ad sacrificium ministrantis.

Dies & annus mortis eius. Cap. 17.

En vt Deus illustrat sanctorum reliquias.

Cancri morbus curatur

Cap. 18.

Mutus loquitur.

Cap. 19. Insigne miraculum.

parte integrum & sanum, reliqua portione à culmine vsque ad humū amussim concrematum.

Cap. 20.

Alio tempore flammis eam urbem vastantibus, cum monachi loculum sancti Episcopi ad pagum deportarent, occurrit quidam, qui nup̄ elegantes extruxerat aedes, exclamansque ait: O sanctæ pater & pastor Osualde, ecce domū meam voracibus flammis obnoxiam, tibi dono iure perpetuo possidendam. Tu eam, si placet, ab hoc periculo tuere. Introducitur indè loculus in aedes illas, & domo vicina prorsus exusta, illæ beato Osualdo commendatæ, nec ab igne potuere contingi, nec vllum in eis ignis vestigium extitit.

Item aliud.

Cap. 21.

Sæua pestis Vuigornensem prouinciam populabatur, & indiscriminatim omni ætati & sexui repentinum exitium afferbat. Plerunquē ambulātes vel stantes, subito corruerant, & sine pœnitentia & confessione expirabant. Tum verò monachi sancti antistitis loculum gestantes, & per urbis circuitum litanias cantantes, pro salute populi Dominum deprecabātur. Et ecce confestim omnis illa pestis non modò à Vuigornia, sed etiam à propinquis pagis, vndè ruricolæ, opem sancti Episcopi implorantes, aduenerant, penitus profligata est: præstante Domino nostro Iesu Christo, cui est honor & gloria in secula seculorum, Amen.

Pestis immanis pellicur.

VITA S. HEDVVIGIS DVCIS VEL DVCISSÆ
POLONIAE, BEATAE ELIZABETH, QVAE NVPSIT
Lantgrauio Turingie, materteræ: Cuius Authoꝝ testatur se eam ex gestis eius diligentissime conscriptis, & summo Pontifici bona fide oblatis, atque in Trebniciensi coenobio asseruatis contexuisse, quaedam etiam notatu digna ex Engelberto Cister-tiensi monacho, qui de ea scripsit, ijs adiunxisse. Stylum F. Laur. Surius, vbi visum fuit, non-nihil eliminavit.

PRAEFATIO AVTHORIS, INCERTI QUIDEM,
sed grauis & fide digni.

Matth. 5.

SPLENDORIS æterni genitor, lumenque indeficiens, Dominus Deus omnipotens, qui nouissimis diebus in eodem filio suo illuxit mundo, vitiorum tenebris obnubilatum iam seculum nouo quodam lucis suę radio clariùs illustrauit, cum beatā Heduuigem ceu ardentem faculam illi exhibuit, & vt præclaram lucernam super candelabrum posuit, vt luceret pulcherrimis virtutum meritis, & sanctæ conuersationis exemplis, omnibus qui in sanctæ matris Ecclesiæ magna domo sunt. Et ipse pater misericordiarum, sicut eam in vita mirabiliter sanctitatis priuilegio extulit, ita etiã vita sanctam inestimabili decore & miraculorum gloria ornauit, quæadmodum ex ijs, quę dicturi sumus, perspicuè innotescet. Ad Dei enim gloriam, ad ædificationem eorum, qui hæc audituri & lecturi sunt, ad laudem quoquē ipsius sanctæ, de qua agimus, diligenter commemorabimus opera eius & merita, virtutum exercitia, atque etiam miracula, quæ ob eius merita efficere dignatus est altissimus, quemadmodum ea post accuratam examinationem diligentissimè conscripserunt, & scripta fideliter summo Pontifici obtulerunt, quibus id negocij ab Apostolica Sede datum erat. Quæ quidem scripta in Trebniciensi coenobio asseruata, cum studiosè perlegissem, cum illis sæpè contuli, qui huius rei dicta factaq; nouerant. Atque ita benè comperta veritate, historiam simplici stylo contexens, quanta potui diligentia, coniunctim annotare studui, quæ eiusdem essent generis virtutes & miracula, quæ illic sparsim & diffusè habentur. Ex ijs etiam, quæ frater Engelbertus Ordinis Cister-tiensis de hac sancta scripsit, quaedam notatu digna illis adiunxi: totamque historiam in capita distinxi, quibus præfixi summaria, quæ paucis indicent, quid in ijs tractetur.

VITAE